

Mégis, ez a fájdalmasan rövid élet is elég volt emberi és tudósi nagyságának bizonyítására. Kanyó Zoltán azon kevés tudósok egyike, akik nemcsak művelik, hanem alakítják is tudományterületüket, tágitják határait, s képesek új irányt mutatni. S azon kevés embereknek is egyike, akik tudományos eredményeiket és sikereiket önzetlenül megosztják munkatársaikkal és tanítványaikkal. Így válhat és válik életműve valamennyi barátja és követője számára olyan nemes szellemi örökséggé, amely fölött többé már nincs hatalma a természet vakon működő törvényeinek.

Bernáth Árpád

Szabó Ede

(1925–1985)

„Él köztünk nagy csöndben egy literátor” – ezekkel a szavakkal kezdte irodalmi hetilapunk főszerkesztője a hatvanéves Szabó Edét köszöntő írását. A következő számban megjelent cikk már a gyász csöndjéről szólt, mert hat nappal születésnapja után váratlanul meghalt a kiváló kritikus, irodalomtörténész, műfordító.

A literátor csöndjére való hivatkozás arra a szomorú tényre is föl hívja a figyelmet, hogy Szabó Ede gazdag életművének nem volt olyan kisugárzása, amilyent az megérdemelt volna. 1947-ben, amikor a huszonkét éves Szabó Ede első kritikái megjelentek a *Diárium*, a *Magyarok*, a *Sorsunk*, az *Újhold* hasábjain, úgy látszott, ő lesz nemzedékünk legnagyobb hatású kritikus. Minden műben, amelyhez hozzányúlt, pontosan érzekelte az alkotó karakterét, értékét, távlatait, minden elemzését áthatotta a művel való találkozás élménye, végső célja is az volt, hogy az alkotást élő valóságában ragyogtassa fel az olvasók előtt. Úgy hatolt versek, novellák, regények szövevének rejtett rétegeibe, hogy ne sértsen élő ideget, sőt az alkotás eleven vérkeringését is érzékeltetni tudja.

Pályája kezdetén volt, amikor olyan dogmatikus-prakticista irányelvek léptek érvénybe az irodalmi életben, amelyek nem kedveztek annak a szemléletnek, amely elsősorban az író tehetsége felől vallatta a művet, és az alkotásban egy öntörvényű organizmus létét vizsgálta. Szabó Ede nem zárkózott el az új követelményekhez való igazodástól, de kezdeti lendülete némileg megtört, érdeklődése a jelenből lassan a múlt felé fordult. Krúdyról, Hölderlinről, Rilkeről és műfordítói tapasztalatairól írt könyvet. Esszéinek gyűjteménye 1974-ben jelent meg *Otthonunk a művekben* címmel.

Váratlan halála után ránk, barátaira hárul a feladat, hogy kiadatlan tanulmányainak javát kötetbe gyűjtve, szellemi közkinccsé tegyük maradandó értékű írásait.

Vargha Kálmán

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda főigazgatója

Műszaki szerkesztő: Sándor István

A kézirat a nyomdába érkezett: 1985. I. 7. – Terjedelem: 9,80 (A/5) ív

86.14009 Akadémiai Kiadó és Nyomda, Budapest. – Felelős vezető: Hazai György